

202100–3831
Hanna Grönberg
Enheten för språk, nationella
minoriteter och arkiv
Kulturdepartementet 103 33
Stockholm
103 33 STOCKHOLM

Svar på remiss: Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Sammanfattning

Umeå kommun har tagit del av betänkandet och välkomnar förslaget till nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige och anser att de föreslagna åtgärderna har en möjlighet att bidra till att stärka det judiska minoritetens möjligheter till att leva judiskt liv i Sverige och skapa förändringar i samhället samt i myndigheter, kommuner och regioner.

Utgångspunkten för strategin är Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Ramkonventionen syftar till att skydda nationella minoriteters fortlevnad. Den innehåller bestämmelser som ger skydd i många frågor som rör de nationella minoriteterna. Sverige har genom undertecknandet av konventionen åtagit sig att främja fullständig och effektiv jämlikhet mellan personer som tillhör de nationella minoriteterna och personer som tillhör majoritetsbefolkningen.

Sverige har åtagit sig att främja de nationella minoriteternas möjligheter att bibehålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna av sin identitet, nämligen religion, språk, traditioner och kulturarv.

När det gäller den judiska gruppen kan Umeå kommun konstatera att majoritetssamhället inte har tagit till sig minoritetspolitikens rättighetsperspektiv på en grundläggande nivå, därför har den judiska gruppen inte kunnat tillgodoses de rättigheter och skydd som de är berättigade till inom ramen för minoritetspolitiken.

Umeå kommun ser att förekomsten av antisemitism finns i samhället och detta har bl a inneburit att det judiska livet i Umeå med omnejd har påverkats mycket negativt. Exempelvis har Umeås judiska förening inte kunnat fortsätta sin verksamhet pga detta.

I dialog med den lokala judiska minoriteten har gruppen uttryckt att det inte är möjligt att genomföra någon organiserad verksamhet under den närmaste framtiden. Detta innebär negativa konsekvenser för det judiska livet i Umeå. Det kan bli speciellt svårt för barn och unga att kunna ta del av deras judiska kultur och utöva deras kulturella identitet.

Synpunkter på några av betänkandena

Umeå kommun tillstyrker betänkandets samtliga förslag. Umeå kommun ser många utmaningar i detta sammanhang. Exempelvis judarnas trygghet och säkerhet behöver stärkas likaså arbetet mot antisemitism som är ett hot mot det demokratiska samhället. Judisk kultur och svenskt-judiskt kulturarv behöver vara mer synligt i samhället och det kan i sin tur kan stärka kunskap, utbildning och forskning om judiskt liv och judiska studier. Umeå kommun ställer sig positiv till betänkandets alla förslag som syftar till att stärka judarnas trygghet och säkerhet i landet och i Umeå.

Förslag: åtgärder för trygghet och öppenhet för att judar i Sverige kan leva öppet, tryggt och säkert.

Umeå kommun ser detta förslag som ett av de viktigaste stegen för förutsättningar för ett öppet judiskt liv i Umeå kommun både på individnivå och i föreningslivet eller i församlingen.

Det är viktigt att förstärka arbetet med trygghetsfrågor för den judiska minoriteten. Ett starkt civilsamhälle är en nyckelfaktor för judiskt liv. Det är också viktigt att möta den judiska gemenskapens behov av trygghet och säkerhet utifrån de lokala förutsättningarna. Det är viktigt att beakta hur den judiska gemenskapen påverkas av antalet judar i närområdet. I en storstadskommun kan det finnas fler judar och då kan möjligheter till socialt utbyte i gruppen erbjuda fler arenor till kulturellt samspel, möjligheten till att kunna lyfta fram olika åsikter eller ventiler religiösa inriktningar. I lands- eller glesbygden kan dessa utbyten bli svårare att hitta och det kan också påverka det judiska livet, man kan bli mer osynlig och känna sig ensam.

Förslag: Statens skolverk och Forum för levande historia ska ges fortsatta uppdrag för att arbeta med demokratistärkande insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism i skolan.

Umeå kommun tillstyrker förslaget att statens skolverk och Forum för levande historia ska ges fortsatt uppdrag med att arbeta systematiskt och

med demokratistärkande insatser långsiktigt för att motverka antisemitism och andra former av rasism i skolan. Skolan ska vara en trygg och säker plats för alla barn och elever, men antisemitismen kan utgöra ett stort problem även på skolor där det inte finns judiska barn. Det är av yttersta vikt att alla skolor arbetar aktivt med att motverka detta exempelvis genom utbildningsinsatser som är riktade mot all skolpersonal och skolläring.

Förslag: att Brottsförebyggande rådet ska genomföra en fördjupad studie om antisemitiska hatbrott.

Umeå kommun ser positivt på detta förslag men vill betona vikten av att stärka arbetet även fortsättningsvis. Kommunen ser arbetet som värdefullt vid utvecklingen av lokala brottsförebyggande lägesbilder. För att kunna utveckla det judiska livet är det viktigt att ha ett välutvecklat dataunderlag även nationellt även när det gäller hälsa och välmående.

Magnus Burvall
Strategichef Umeå kommun

Aino Dahl, Klara Lundgren
Minoritetssamordnare
Seth Åberg
Utvecklingsstrateg